

В

Школа – другі дом. Для многіх яна – нешта большае, чым проста магчымасць атрымаць адукацыю, гэта свет, у якім яны живуць. Нездарма многія дарослыя называюць школьныя гады лепшым часам у іх жыцці. А што такое школа для цябе?

Напішы артыкул у школьную газету і раскажы, якой ты хацеў(-ла) бы бачыць школу. Што галоўнае для цябе – набыць веды ці мець магчымасць сустрэцца з сябрамі, займацца любімымі справамі, цікава праводзіць час? Магчыма, нешта яшчэ... Пішучы гэты артыкул, паспрабуй аргументавана адказаць на пытанне “Якой павінна быць школа, каб у ёй хацелася вучыцца?”

Жанр – артыкул для школьнай газеты.

Адрасат – вучні і настаўнікі тваёй школы.

2012 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Rašymas
Сачыненне

25 мая 2012 г.

Час – 2,5 гадзіны

ТЛУМАЧЭННІ:

- З трох прапанаваных заданняў выбярыце адно і выканайце яго.
- Ваш тэкст павінен быць аб’ёмам 250–350 слоў (прыблізна 1–1,5 старонкі фармата А4).
- Пасля таго, як работа будзе напісана, палічыце і напішыце прыблізную колькасць слоў у ёй (самастойных і службовых часцін мовы). Для гэтага вылічыце сярэдняе арыфметычнае колькасці слоў у першых пяці радках і атрыманую лічбу памножце на колькасць радкоў у вашай рабоце.
- Для чарнавіка і чыставіка выкарыстайце пазначаныя школьнай пячаткай аркушы. Не забудзьце напісаць сваё прозвішча, імя, жанр і адрасата пісьмовай работы.
- Пішыце выразна, разборліва, ручкай сіняга колеру. Ужываць карэктар забараняецца.
- Пасля заканчэння працы аддайце настаўніку і чыставік, і чарнавік. Чарнавік не правяраецца.

Выбярыце адно з трох прапанаваных заданняў і выканайце яго:**А****М. Танк**

Добры з ваўка музыка,
 Ды не скакаць пад выццё;
 Добры чарпак з рэшата,
 Ды толькі з яго не піццё;
 Добры мёд на памінках,
 Толькі ніхто не пяе;
 Добры рубель пазычаны,
 Толькі спаць не дае;
 Добры кажух са спагады,
 Толькі сцюдзёна ў ім;
 Добры агонь на чужыне,
 Толькі грызе вочы дым.

С. Сокалаў-Воюш (з верша “Беларусь мая”)

Мне краёў чужых ня трэба, як не варажы,
 Не хачу чужога хлеба, радасьцяў чужых,
 Бо чужына сэрца джаліць, цісьне, як зьмяя...

Паводле дадзеных розных даследаванняў у Літве вельмі востра стаіць праблема эміграцыі. Каля 50 працэнтаў жыхароў краіны хацелі б змяніць месца жыхарства, але другая палова насельніцтва ні пры якіх умовах не хоча пакідаць радзіму. І ў першых, і ў другіх, ёсць, відаць, прычыны для такіх настрояў. Абапіраючыся на прыведзеныя вышэй вершаваныя радкі, на свой жыццёвы вопыт, інфармацыю з розных крыніц, выкажы свае адносіны да праблемы эміграцыі ў сачыненні-разважанні на тэму “Дома і сцены дапамагаюць?”, адрасаваным маладым людзям, якія толькі выбіраюць свае жыццёвыя шляхі. Змешчаныя ніжэй пытанні дапамогуць табе ў напісанні сачынення.

1. Якія прычыны прымушаюць людзей пакідаць Радзіму?
2. Ці зразумелыя табе гэтыя прычыны? Выкажы свае адносіны да кожнай з іх.
3. Якія цяжкасці могуць чакаць у чужой краіне?
4. Чаму некаторыя, пакінуўшы Літву, праз некаторы час вяртаюцца назаўсёды?

Жанр – сачыненне-разважанне.

Адрасат – маладзёжны інтэрнэт-форум.

Б

Уяві сабе, што нядаўна ты пабываў(-ла) у Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, і адзін з твораў, што найбольш запомніліся, – карціна В. Макоўскага “Аптыміст і песіміст”. Табе захацелася ў лісце падзяліцца з сябрам сваімі ўражанні ад гэтай карціны, раскажаць, якія думкі, перажыванні яна ў цябе выклікала. Пішучы ліст, не забудзь прааналізаваць мастацкія сродкі, якімі карыстаўся аўтар, звярні ўвагу на кампазіцыю карціны, позы персанажаў, выбар мастаком колераў. Растлумач, як ты разумееш назву карціны.

Жанр – ліст.

Адрасат – сябар, які жыве ў другім горадзе.